

การพัฒนากิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ*

DEVELOPMENT DRAMA ACTIVITIES TO STRENGTHEN PUBLIC CONSCIOUSNESS

ณัฐวุฒิ ขาวสมุทร, ปิยวดี มากพา, กิตติกรณ นพุดมพันธ์

Nattawut Khawsamut, Piyawdee Makpa, Kittikorn Nopudomphan

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University

Corresponding Author E-mail: oad.535@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมละครพูดในรูปแบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้กระบวนการละคร เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังของการใช้กิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ กระบวนการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาและพัฒนากิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ 2) ศึกษาคุณภาพของกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ 3) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 31 คน โดยวิธีการใช้เกณฑ์ 15 % จากกลุ่มประชากร ของ Neuman เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนกิจกรรมละครพูด จำนวน 8 ครั้ง และแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คะแนนก่อนกิจกรรมและหลังกิจกรรม ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนากิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เป็นการนำเอาละครพูดในรูปแบบพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาพัฒนาร่วมกับกระบวนการละครเพื่อการศึกษา โดยอิงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระนาฏศิลป์ พัฒนาออกเป็น 8 แผนกิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรมสามารถช่วยในการพัฒนาเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนได้เป็นอย่างดี 2. ผลเปรียบเทียบผลก่อนและหลังของการใช้กิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ พบว่ามีค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าการทดลองใช้กิจกรรมกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยก่อนทดลองเท่ากับ 1.43 และมีค่าเฉลี่ยหลังทดลองเท่ากับ 2.75 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรมละครพูด; จิตสำนึกสาธารณะ; โรงเรียนหัวหิน

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1. To develop a drama activity in the form of a performance based on the values of His Majesty King Bhumibol Adulyadej with a drama process to enhance public awareness. 2. To compare the results before and after using drama activities to enhance public awareness. The research process consisted of the following steps: 1) Developing and improving drama activities to enhance public awareness by using drama processes that align with the basic education core curriculum. The developed activities included 8 drama performances, and each activity helped to improve students' public awareness significantly. 2. Comparing the results before and after using drama activities to enhance public awareness. The research involved 31 Grade 5 students from Hua Hin School in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province, selected using a 15% sample of the population based on Neuman's criteria. The research tools used were 8 drama activity plans and a public awareness measurement questionnaire. Data were analyzed using statistics, including scores before and after the activity, averages, and standard deviations. The research findings indicate the following: 1. Developing drama activities to enhance public awareness by taking traditional Thai drama in the style of His Majesty King Bhumibol Adulyadej as a basis for the study. This involved aligning the drama activities with the basic education core curriculum. Eight different drama activities were created, each of which effectively improved students' public awareness. 2. Comparing the results before and after using drama activities to enhance public awareness, it was found that the average public awareness score before the experiment was 1.43, and the average score after the experiment was 2.75.

Keywords: Drama activity development; Public awareness; Hua Hin School

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในบริบททางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่เกิดขึ้นโดยต่อเนื่องในปัจจุบันได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เป็นยุคของสังคมเมือง ยุคของการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบทั้งในระดับประเทศ ระดับสังคมส่วนย่อย และระดับปัจเจกบุคคล ก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย อาทิ การย่อหย่อนในศีลธรรมและจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การเอารัดเอาเปรียบและเบียดเบียนซึ่งกัน

และกัน รวมทั้งการเปิดเรียนและทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสาธารณะสมบัติเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวล้วนแสดงถึงการขาดจิตสำนึกสาธารณะทั้งสิ้น ปัญหาการขาดจิตสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญทั้งในระดับบุคคล ระดับโลกและระดับประเทศ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552) จากการสำรวจปัญหาการขาดจิตสำนึกสาธารณะในพื้นที่อำเภอหัวหินพบว่า นักเรียนโรงเรียนหัวหิน เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาด้านการขาดจิตสำนึกสาธารณะสูงที่สุด และยิ่งสอดคล้องกับฝ่ายกิจการนักเรียนและงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้ให้ความเห็นว่านักเรียนในกลุ่มนี้เป็นนักเรียนที่มีปัญหาด้านจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งโรงเรียนหัวหินเป็นกรณีตัวอย่างในการประสบปัญหาด้านการขาดจิตสำนึกสาธารณะของโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนเมืองเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ทั้งนี้อันเนื่องมาจากการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยทำงานในอำเภอหัวหินอีกจำนวนประมาณ 200,000 คน การเข้ามาของประชากรแฝงเริ่มส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านการขอความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่หัวหิน เช่น การเชิญชวนให้เป็นผู้อาสาเข้ามาเป็นผู้พัฒนาชุมชน การเก็บขยะ การดูแลชุมชน รวมไปถึงการขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทั้งพบว่าเริ่มมีเข้มน้อยลงด้วยเหตุที่ว่าต้องทำงาน เข้าไปเย็นกลับอยู่ในสภาพสังคมที่ต้องไปค้าขาย เรื่องการแข่งขัน ดังนั้นความสนใจในเรื่องของจิตสำนึกสาธารณะจึงมีน้อยลง (ธนวรรณ นิธิปภานนท์, 2558)

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นเด็กและเยาวชนถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและชาติ ผู้วิจัยใช้กระบวนการละครเพื่อการศึกษาพัฒนาร่วมกับละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมของเยาวชน ให้เป็นไปตามคุณลักษณะพื้นฐานอันพึงประสงค์ นั้นต้องเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาเรียนรู้สร้างจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ (ปาริชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์, 2545) โดยกระบวนการดังกล่าวส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับละครเพื่อการศึกษา ดังที่ พรรัตน์ ดำรุง (2547) อธิบายว่า “ละครเพื่อการศึกษา (Theatre in Education) เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนคิดวิเคราะห์ประเด็นการแสดงที่นำเสนอเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยกระบวนการละครบรรจุอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 3.1 ม.4-6 ตัวชี้วัดที่ 2 สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ สาระแกนกลาง ละครสร้างสรรค์ ซึ่งในตัวชี้วัดดังกล่าวยังปรากฏละครอีกประเภทหนึ่งนั่นก็คือ ละครพูด (กรมวิชาการ, 2551) ละครพูดเป็นบทบาทในการใช้ละครเพื่อพัฒนาประเทศพัฒนาคน จากการสอดแทรกแนวความคิดสังคมประชาธิปไตย สอดแทรกแง่คิดต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตการรับผิดชอบหน้าที่ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ (ปิยวดี มากพา, 2555) ดังนั้นการแสดงละครพูดตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมละครเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เพราะการแสดงละครพูดเป็นการแสดงที่สามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

2551 ทั้งยังสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติในด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีจิตสำนึกสาธารณะ

จากการศึกษาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพัฒนาการกิจกรรมละครพูดร่วมกับกระบวนการละครเพื่อการศึกษาที่เน้นให้นักเรียนระดมปัญหาด้านจิตสำนึกสาธารณะ สร้างสรรค์ออกมาเป็นการแสดงละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ สำหรับนักเรียนโรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยพัฒนาการกิจกรรมละครเพื่อการศึกษาตามแนวทางละครพูดของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โดยให้เยาวชนมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียน ชุมชน สังคมประเทศชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญเข้มแข็ง สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในสังคมโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการกิจกรรมละครพูดในรูปแบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้กระบวนการละคร เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ (สำหรับนักเรียนโรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังของการใช้กิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม (One group pretest – posttest design)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ร่วมกับฝ่ายกิจการนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 349 คน ผู้วิจัยใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ คัดเลือกนักเรียนชั้น ม.5 เพื่อเป็นประชากรของงานวิจัย พบว่ามีคะแนนต่ำกว่า 30 % จำนวน 201 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการใช้เกณฑ์ 15 % จากกลุ่มประชากร ของ Neuman ในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจาก 201 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน ซึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ 1) กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ 2) แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ ผู้วิจัยจึงต้องการจะส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะให้กับนักเรียนให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551 ร่วมกับกระบวนการของละครเพื่อการศึกษา (Theater In Education) เป็นสื่อของการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนและทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้นรู้สึกสนุกสนาน อีกทั้งยังเพิ่มทักษะด้านการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และสิ่งสำคัญคือผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์และตระหนักรู้เรื่องของการมีจิตสำนึกสาธารณะได้ด้วยตนเอง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครพูดตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อนำรูปแบบละครพูดคำฉันท์ในการแสดงมาประกอบในกิจกรรมละคร ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำรูปแบบของละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีรูปแบบของละครในการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเสียสละส่วนตน การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการแสดงละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาเสนอการแสดง ซึ่งก่อนดำเนินงานผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องจนได้โครงสร้างกิจกรรม แผนการดำเนินกิจกรรมการสอน แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี ในผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมละคร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตสำนึกสาธารณะ และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงความเที่ยงตรงทางเนื้อหา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89 โดยกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ มีจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 55 นาที ดังรายการกิจกรรม ประกอบด้วยละครของพ่อ รามวชิราวุธ กิจกรรมสังคมของฉัน ของเธอหรือของใคร กิจกรรมรู้จักการละคร กิจกรรมเล่นละครพูด กิจกรรมหรรษาละครสำนึกสาธารณะ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันให้สมบุญกิจกรรมร่วมเล่นละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ และกิจกรรมนำเสนอการแสดงละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานทางโรงเรียนเรียนหัวหิน เพื่อขออนุญาตผู้บริหาร และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงานอนามัยโรงเรียน ในการลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรมในรายวิชานาฏศิลป์ และชี้แจงครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของรูปแบบกิจกรรมของงานวิจัย โดยให้ออกแบบกิจกรรมในลักษณะ ON-SITE และ ON - LINE รวมถึงเตรียมแผนเผชิญเหตุในลักษณะการจัดกิจกรรมแบบ ON-DEMAND ผู้วิจัยนำกิจกรรมละครไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน มีกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 8 ครั้ง ดำเนินกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 55 นาที โดยมีการใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

ในขั้นก่อนเริ่มกิจกรรมและหลังกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์ผลของการใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมถึงความตระหนักด้านจิตสำนึกสาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม (One group pretest – posttest design) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติคะแนนก่อนกิจกรรมและหลังกิจกรรม ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

ผลการวิจัย

1. การพัฒนากิจกรรมละครพูดในรูปแบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้กระบวนการละคร เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ สำหรับนักเรียนโรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยมีดังนี้

ภาพที่ 1 การฝึกซ้อมการแสดงกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

การพัฒนาละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเภทละครพูดแบบคำฉันท์ คือ นำแผนกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยสาระสำคัญ กระบวนการจัดกิจกรรมการวัดประเมิน และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ซึ่งในครั้งแรกผู้วิจัยได้พบปัญหาในการออกแบบกิจกรรมคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-2019 รวมถึงประกาศตามคำสั่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนการใช้อาคารสถานที่ จึงทำให้ไม่สามารถลงกิจกรรมในลักษณะ ON-SITE ได้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำในการเตรียมแผนกิจกรรมที่สามารถปรับเข้ากับสถานการณ์ โดยพัฒนาออกแบบกิจกรรม ในลักษณะ ON-SITE และ ON – LINE รวมถึงเตรียมแผนเผชิญเหตุในลักษณะการจัดกิจกรรมแบบ ON-DEMAND คือรูปแบบผสมผสาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คิดรูปแบบกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมละคร ซึ่งสามารถสรุปพัฒนากิจกรรมออกได้เป็น 8 กิจกรรม คือ กิจกรรมละครของพ่อรามาวชิราวุธ กิจกรรมสังคมของฉัน ของเธอหรือของใคร กิจกรรมรู้จักการละครกิจกรรมเล่นละครพูดกิจกรรม

หรรษาละครสำนักสาธิตกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันให้สมบูรณ์ กิจกรรมร่ำเรีงร่วมเล่นละครพูด เพื่อเสริมจิตสำนึกสาธารณะ และกิจกรรมนำเสนอการแสดงละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

โดยกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่อง ละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประวัติความเป็นมา ประเภท ลักษณะ รูปแบบการแสดง และเอกลักษณ์ของการแสดงละครพูด ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประเด็นปัญหาเรื่องจิตสำนึกสาธารณะในด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ด้านความ ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม และด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ ประโยชน์ร่วมกัน จากการสังเกตโดยผู้วิจัยในระหว่างทำกิจกรรม โดยจำแนกได้ดังต่อไปนี้ มี นักเรียนเข้าใจความหมายของจิตสำนึกสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 80.12 มีนักเรียนเข้าใจปัญหา การขาดจิตสำนึกสาธารณะของผู้คนในสังคมเกิดขึ้นได้อย่างไรในสังคม คิดเป็นร้อยละ 85.75 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นจิตสำนึกสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจหรือพึง พอใจ คิดเป็นร้อยละ 83.42 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นจิตสำนึกสาธารณะด้านความ ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 85.75 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็น จิตสำนึกสาธารณะด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน คิดเป็นร้อย ละ 91.02 นักเรียนสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาการขาดจิตสำนึกสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 88.82 ทั้งนี้ผู้เรียนได้ความรู้เรื่ององค์ประกอบของละครและการสร้างบทละครสำหรับการแสดง ละครเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ในการสร้างบทละครเป็นโครงเรื่องมีการสอดแทรก ประเด็นความตระหนักเพื่อเสริมสร้างความรู้ในความมีจิตสำนึกสาธารณะ และหลักการรูปแบบ ละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเภทละครพูดแบบคำฉันท์ รูปแบบ ละครพูดคำฉันท์ ที่มีลักษณะพิเศษโดดเด่น คือจะแสดงด้วยลักษณะการพูดแบบร้อยกรองซึ่ง มีความไพเราะเป็นอย่างยิ่ง บทละครพูดที่ใช้ในการแสดงได้บอกถึง เรื่องย่อ ตัวละคร การอธิบาย ลักษณะฉาก การอธิบายถึงลักษณะคำประพันธ์ รวมถึงการตีความแปลความเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ บทบาทมากยิ่งขึ้น และการตรวจสอบลักษณะคำฉันท์หลักชน ได้ความอนุเคราะห์จากครูกลุ่ม สารการเรียนรู้อาษาไทย โรงเรียนหัวหิน สำหรับการแต่งกายของตัวละครกลุ่มตัวอย่างได้ ออกแบบให้แต่งกายด้วยชุดที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ในโรงเรียน

เมื่อได้บทละครที่สมบูรณ์ผู้เรียนได้ใช้เทคนิคการจัดการแสดงละคร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเข้าใจในประเด็นกระบวนการทำงานหลักกระบวนการละครเพื่อการศึกษา ทักษะการ แสดง การลงมือทำ และการระดมสมอง เพื่อช่วยผลงานการแสดงมีความสมบูรณ์ โดยมีการ รายงานผลการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ จากนั้นกลุ่มตัวอย่างได้แบ่งหน้าที่ในการแสดงละคร และทำหน้าที่อื่น ๆ ในงานละครฝ่ายต่าง ๆ โดยการแยกหน้าที่การทำงานและการแสดงซึ่งกลุ่ม ตัวอย่างเป็นผู้ดำเนินการในการแบ่งหน้าที่ เพื่อให้ทำงานออกมามีความสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดีมี การฝึกซ้อมการแสดงละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เป็นเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้

แสดงรวมถึงกิจกรรมในฝ่ายงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายฉาก ฝ่ายเสื้อผ้า ฝ่ายกำกับ ฝ่ายแสงสีเสียง จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้เรียนร่วมกันระดมสมองและวิเคราะห์การแสดงร่วมกัน รวมถึงมีการให้กำลังใจกันและกันระหว่างกลุ่มนักเรียนเองและผู้วิจัยกับนักเรียน

ภาพที่ 1 การนำเสนอการแสดงกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

กิจกรรมนำเสนอการแสดงละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ก่อนการดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างเตรียมพร้อมเพื่อการแสดงที่จะเริ่มขึ้นหลังจากการดำเนินกิจกรรมการแสดงจบสิ้นลงได้มีการวิจารณ์การแสดงจากกลุ่มผู้ชม ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้แสดงละครพูด ผู้วิจัยได้สังเกตกลุ่มตัวอย่างทุกคนหลังจากเริ่มการแสดงในหอประชุมโรงเรียนหัวหิน กลุ่มผู้ชมคือกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน คณะผู้บริหาร 5 คน คณะครู 22 คน รวมเป็น 227 คน โดยการแสดงละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 30 นาที การแสดงผ่านไปอย่างราบรื่น โดยในตอนท้ายผู้วิจัยได้ให้ผู้ชมร่วมแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์การแสดงของกลุ่มตัวอย่าง

2. การศึกษาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังของการใช้กิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ โดยผลการศึกษาเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางสรุปค่าเฉลี่ยรายด้านและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนและหลังใช้กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

ด้าน ที่	ประเด็นด้านจิตสำนึก สาธารณะ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		$\bar{X}$	SD	แปรผล	$\bar{X}$	SD	แปรผล
1	ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจหรือพึงพอใจ	1.39	0.55	น้อย	2.72	0.45	มาก
2	ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม	1.49	0.85	น้อย	2.76	0.43	มาก
3	ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน	1.42	0.65	น้อย	2.78	0.39	มาก
	รวม	1.43	0.19	น้อย	2.75	0.12	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจหรือพึงพอใจ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยที่ 1.39 หลังการทดลองเฉลี่ยที่ 2.72 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม พอใจ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยที่ 1.49 หลังการทดลองเฉลี่ยที่ 2.76 และด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยที่ 1.42 หลังการทดลองเฉลี่ยที่ 2.78 โดยการแปรผลมีพัฒนาอยู่ที่ระดับมาก หลังการทดลอง

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การทำแบบทดสอบวัดแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนและหลังใช้

กลุ่มตัวอย่าง	การทดลอง	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
กลุ่มทดลอง	ก่อน	31	1.43226	0.18988	33.479	29	.000
	หลัง	31	2.75000	0.12181			

จากตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์การทำแบบทดสอบวัดแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนและหลังใช้กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มทดลองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวหินระหว่างผลการทดสอบก่อนและหลัง (Pretest-Posttest) การใช้กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ทำให้ปรากฏว่าความมีจิตสำนึกสาธารณะก่อนการทดลองคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.43 จัดอยู่ในระดับน้อย และหลังจากการ

เข้าร่วมกิจกรรมความมีจิตสำนึกสาธารณะก่อนการทดลองคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.75 จัดอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะก่อนและหลังใช้กิจกรรมพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ หลังจากการทดลองการใช้กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ สูงกว่ากว่าก่อนการใช้กิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ระดับ $P < .01$ ($T = 0$, $p < .05$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาพัฒนากิจกรรมละครพูดในรูปแบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้กระบวนการละคร เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ สำหรับนักเรียนโรงเรียนหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อภิปรายผลได้ว่า การใช้ทฤษฎีของละครเพื่อการศึกษา (Theater In Education) มาพัฒนาร่วมกับรูปแบบละครพูดตามรูปแบบพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนภายในสถานศึกษาของโรงเรียนหัวหิน โดยได้ศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดสาระนาฏศิลป์เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนเนื่องจากดำเนินกิจกรรมเป็นการเรียนรู้ตามรายวิชานาฏศิลป์ ผู้เรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างมีผลกระทบในการเรียนอีกทั้งยังเป็นการบูรณาการความรู้เรื่องจิตสำนึกสาธารณะในรูปแบบของการแสดงละครไทย ส่งเสริมความกล้าแสดงออกอันสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนหัวหิน โดยฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนหัวหินกล่าวว่า นักเรียนโรงเรียนหัวหินต้องเป็นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะ กล้าแสดงออก สื่อสารสองภาษา ซึ่งในกระบวนการของละครเพื่อการศึกษา (Theater in education) เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาความตระหนักถึงจิตสำนึกสาธารณะด้วยตนเอง เกิดกระบวนการเรียนรู้การค้นหาคำตอบ การลงมือปฏิบัติ การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการแสดงและยังเป็นการปลูกฝังความตระหนักรู้ในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะให้นักเรียนโดยที่ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ พรรัตน์ ดำรง (2547) กล่าวว่าละครการศึกษา คือ การใช้กระบวนการทางละครตลอดจนการนำความรู้ในการสร้างละครมาปรับใช้กับการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนในระบบโรงเรียนเป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงในการทำงานและพัฒนาตนเอง

ในส่วนของระยะเวลาในการทดลองนั้น ใช้เวลาจำนวน 8 ครั้ง 8 แผนกิจกรรมครั้งละ 55 นาที สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญ ปิ่นฉ่ำ (2558) ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กิจกรรมการละคร จำนวน 8 ครั้ง ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในระดับดีมากเมื่อนำกิจกรรมละครเข้าไปช่วยแก้ปัญหาในด้านการดำรงชีวิต และยังสอดคล้องกับ

พรพรรณ ผิวผาย (2561) ในการวิจัยเรื่อง กิจกรรมละครสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะชีวิตตระหนักรู้ในตนเองของเด็กเร่ร่อน ศูนย์เด็กก่อสร้างนานาชาติ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก โดยใช้กิจกรรมการละครจำนวน 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่งผลให้เด็กสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวกเคารพกฎกติกาของสังคมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นที่หลากหลายรวมถึงคนที่มีความเชื่อบนพื้นฐานที่แตกต่างกันกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตยมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น

อีกทั้งรูปแบบของละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นรูปแบบการนำเสนองานในละครพูดคำฉันท์โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สร้างสรรค์บทด้วยตนเอง บทละครพูดเกิดจากการระดมความคิดเห็น ทำให้เกิดความรู้ในประเด็นปัญหาการขาดจิตสำนึกสาธารณะตามหลักทฤษฎีละครเพื่อการศึกษา การแต่งบทด้วยตัวของนักเรียนเองจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงประเด็นการขาดจิตสำนึกสาธารณะภายในสถานศึกษา รวมถึงลักษณะฉันท์ลักษณะอันเป็นบทประพันธ์ที่มีความไพเราะ สอดคล้องกับ วราภรณ์ ศรีกระรัตน (2563) ได้กล่าวถึงคุณค่าของบทร้อยกรอง ที่สามารถเร้าความรู้สึก มีศิลปะกระทบใจผู้อ่าน หรือ จับใจอย่างจริงจัง คือเข้าถึงจิตใจผู้อ่านและผู้ฟัง ได้อย่างเรียกว่าทุกชอกทุกมุม ไม่ว่าจะเป็นแง่ใดในชีวิต เช่น ความรักตนเอง ความรักที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ความรักที่รุนแรง หรือความรักในมนุษยชาติ เรื่องราวเหล่านี้ล้วนสร้างความพึงพอใจ เร้าความรู้สึกให้รุนแรงมีชีวิตชีวา และเกิดความคิด ความประทับใจและเกิดจิตสำนึกได้ ซึ่งรูปแบบของละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการนำหลักของการการพัฒนาชาติผ่านกระบวนการละครมาปรับเปลี่ยนให้เป็นการปลูกฝังค่านิยมเสียสละตน ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนที่ตนอยู่อาศัย (ปิยวดี มากพา, 2554) กล่าวว่าแนวคิดจากการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ละครพูดและทรงใช้ในการพัฒนาประเทศ พัฒนาคณะจากการสอดแทรกแนวคิด สังคมประชาธิปไตย สอดแทรกแง่คิดต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตการรับผิดชอบหน้าที่ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศ ยังสอดคล้องกับ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) กล่าวว่า พระองค์ทรงเล็งเห็นความจำเป็นในการหล่อหลอมกลมเกลียวจิตใจ และความคิดของคนเหล่านี้เสียตั้งแต่ต้นมือ นอกจากการจัดการแสดงให้ดูแล้วยังโปรดให้แสดงเองเพื่อให้ได้เข้าใจบทบาทความคิด จิตใจของตัวละครอย่างถ่องแท้ ซึ่งในที่สุดก็จะซึมซับวัฒนธรรมประจำวิถีชีวิตของตนต่อไป นับเป็นการใช้ละครเพื่อการพัฒนาทรัพยากรของมนุษย์เป็นกุศโลบายอันสูงส่งในองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการละครเพื่อการศึกษาในด้าน การลงมือทำ การแสดง การวิจารณ์และตั้งคำถาม โดยปรากฏอยู่ในกิจกรรมที่ 4 - กิจกรรมที่ 7 ที่เน้นในส่วนของการกระบวนการการแสดง การแบ่งหน้าที่ช่วยให้งานสมบูรณ์แบบมากขึ้น อาจจะมีจุดบกพร่องในบางงาน บางฝ่าย แต่ก็สามารถช่วยแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ หากได้ร่วมมือกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (วรัญญู ปิ่นฉ่ำ, 2558) กล่าวว่า กิจกรรมละครที่เอาผู้คนหลายสิบคนมารวมกันในการแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่ต้องการการ

ร่วมมือร่วมใจการบริหารจัดการทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวของกลุ่มและระหว่างกลุ่มผู้ทำงานกับกลุ่มอื่น โดยมีจุดมุ่งหมายกำหนดเวลาชัดเจนทั้งกระบวนการนี้ ต้องมีการทำงาน-สื่อสารกัน-รับฟังความคิดเห็น-มีปัญหาขัดแย้ง-พยายามแก้ปัญหา-มีการเจรจาพูดคุยต่อรองมีการพัฒนาทิศทางในการหาเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของกระบวนการละครเพื่อการศึกษา (TIE) ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการแสดง การลงมือทำและการระดมสมองโดยนำกิจกรรมละครที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับ ภรณี ศุภรัตน์ (2545) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ที่ได้จากการนำละครเพื่อการศึกษา ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เปิดโอกาสให้เด็กมีการทำงานอย่างอิสระ ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจในบทบาท ความรู้สึกของบุคคลในสังคมได้ดีขึ้น และที่สำคัญคือช่วยให้เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

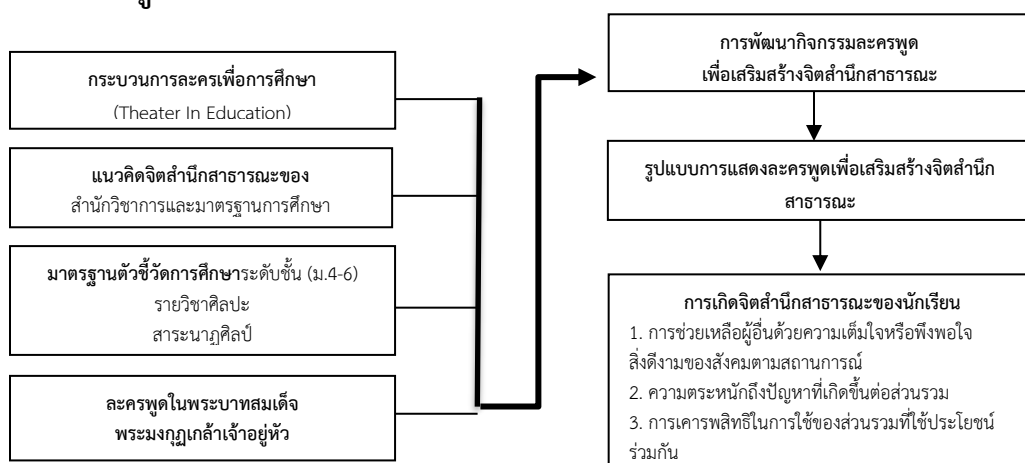
ทั้งนี้แผนกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ก่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการนำเสนอการวิจารณ์ การตั้งคำถาม และการแสดงที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนที่อยู่อาศัยยังสอดคล้องกับ ภรณี ศุภรัตน์ สุกัญศีล และกิตติ มีชัยเขตต์ (2561) ที่ได้กล่าวถึงกิจกรรมว่า ละครเป็นสื่อกลางและเป็นกลยุทธ์สำคัญในการนำไปใช้บูรณาการทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยละครจะเสริมประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกิดความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักต่อสังคม และเกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ ตามเป้าประสงค์ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ ธนสิน ชูตินธรานนท์ (2560) ที่กล่าวถึงการใช้กิจกรรมละครในโรงเรียนมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาเด็ก ไม่ได้ต้องการความสมบูรณ์ของการแสดง หากแต่ต้องการคุณค่าและความสำคัญที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการละครของเด็ก คำถามข้างต้นนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายในการทำงานละครในโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการส่งเสริมให้ครูสามารถใช้การละครในชั้นเรียน สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้เพื่อใช้ละครในการพัฒนาความตระหนักสู่เด็กและเยาวชน

2. ผลของการศึกษาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังของการใช้กิจกรรมละครพูด เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ อภิปรายได้ว่า มีค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าการทดลองใช้กิจกรรมกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยก่อนทดลองเท่ากับ 1.43 และมีค่าเฉลี่ยหลังทดลองเท่ากับ 2.75 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($T = 0, p < .05$) ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยหลังจากการทดลองด้วยกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ นักเรียนมีจิตสำนึกสาธารณะที่มากขึ้นก่อนการทดลอง เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ช่วยให้ผู้เรียนเปิดโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกิดความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักต่อสังคม และเกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ ตามเป้าประสงค์ด้านการพัฒนาด้านความหนักในจิตสำนึกสาธารณะ ทั้ง 3 ด้าน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่อง การใช้สถานการณ์จำลองเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก

สาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสำนึกสาธารณะ เฉลี่ยก่อนทดลอง หลัง ทดลอง และหลังทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อาจารย์ พูนเกษม (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมละครตามรูปแบบ หลวงวิจิตรวาทการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า การนำ ละครไทยซึ่งก็ละครตามรูปแบบหลวงวิจิตรวาทการ มาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเสริมสร้าง ความตระหนักรู้ด้านความพอเพียง พบว่า ผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังใช้กิจกรรมละคร ในรูปแบบหลวงวิจิตรวาทการเพื่อเสริมสร้างค่านิยมด้านความพอเพียง โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการ ทดลองใช้กิจกรรมละครนักเรียนมีความพอเพียงสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมละคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ กรรณิการ์ แสงทอง (2553) ในการ วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมละครมาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟู เด็ก และเยาวชนที่กระทำผิด ผลการวิจัยพบว่า เด็กหรือเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการการพัฒนาละคร หรือกิจกรรม ละครแล้ว ผู้ร่วมกระบวนการ จะได้ฝึกฝน เรียนรู้ถึงการเข้าใจตนเอง และการแสดงออก (acting out) ช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนที่ ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้จากประสบการณ์และการพัฒนา ตนเอง ทำให้เด็กได้เข้าใจ และได้เห็นมุมมอง รวมถึงความคิดจากบุคคลอื่นในงานที่เกิดขึ้นอีก ด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองใช้กิจกรรมละครเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู เด็ก และเยาวชนที่กระทำ ผิด มีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมละครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 Model การพัฒนากิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้ดำเนินกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับละครพูดตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งยังต้องเข้าใจการสร้างบทละครการแสดงละคร พื้นฐานการแสดงละคร เพื่อการศึกษาการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ควรศึกษาและทำความเข้าใจฐานคิดที่สำคัญในการสร้างละครเรื่องความตระหนักรู้จิตสำนึกสาธารณะ ควรเข้าใจบริบทของสภาพสังคมที่อยู่อาศัย เพราะสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ ชุมชนสังคมย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ก็ย่อมส่งผลให้การขาดประเด็นจิตสำนึกสาธารณะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบริบทพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการศึกษาการพัฒนากิจกรรมกิจกรรมละครพูดเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ กับกลุ่มเป้าหมายอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กระดับชั้นประถมศึกษาด้วยการนำรูปแบบละครตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไปเสริมสร้างความตระหนักรู้ในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับ การใช้กิจกรรมละครอื่นๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยที่อยากเรียนรู้อยากลอง หากทำกิจกรรมละครที่ปรากฏในหลักสูตรก็อาจจะไม่ตอบโจทย์ผู้เรียนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรณีการ์ แสงทอง. (2553). *การนำกระบวนการละครมาใช้เพื่อแก้ไขและฟื้นฟู*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์.
- ธนวรรณ นิธิปานนท์. (2558). *กระบวนการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีเพลินวาน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ธนสิน ชูตินธรรานนท์. (2560). ละครการศึกษาในสังคมตะวันตกและสังคมไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 37(4), 195-207.
- ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์. (2545). *การใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียน* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปิยวดี มากพา. (2554). ละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แนวคิดการใช้ศิลปะเพื่อการพัฒนา. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 13(1), 41-45.
- ปิยวดี มากพา. (2555). การสังเคราะห์งานวิจัยทางนาฏศิลป์ไทย. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 14(1), 112-117.
- พรพรรณ ผิวฉาย. (2561). *กิจกรรมละครสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะชีวิตการตระหนักรู้ในตนของเด็กเร่ร่อน ศูนย์เด็กก่อสร้างนานาชาติ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปะการแสดงศึกษา). นครนายก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรัตน์ ดำรุ่ง. (2547). *การละครสำหรับเยาวชน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2545). *อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพรองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ คุรุรัตน์*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2565, จาก <https://opac.lib.kmitl.ac.th/catalog/BibItem>
- ภัทรศิลป์ สุกันธีล และกิตติ มีชัยเขตต์. (2561). *ละครเพื่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2565, จาก <http://www.farcas.ssu.ac.th/index.php/component>
- วรัญญู ปิ่นฉ่ำ. (2558). *การพัฒนาพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กิจกรรมการละคร* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปะการแสดงศึกษา). นครนายก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราภรณ์ ศรีกะรัตน์. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน*, 12(34), 43-52.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325-2477* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์. (2550). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองผลงานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดการศึกษา). นครนายก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาจารย์ พูนเกษม. (2561). *การพัฒนากิจกรรมละครในรูปแบบละครหลวงวิจิตรวาทการเพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา). นครนายก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.